

Ügyszám: NAIH/2020/3433/2
Hív. szám: [...]

[...] jogi és humánpolitikai igazgató és
[...] adatvédelmi tisztviselő részére

[...] Zrt. Jogi Iroda

Budapest

[...]

Tisztelt Igazgató Asszony, Tisztelt Adatvédelmi Tisztviselő Úr!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) írt, levelükben arról kértek állásfoglalást, hogy a Kúria 16/2013. számú¹ polgári elvi határozatára tekintettel megtagadható-e a közérdekű adatigénylés teljesítése, abban az esetben, ha az adatigénylések a társaság közfeladatainak ellátására vonatkozó és a kezelésében lévő adatok megismerésére irányulnak, de egyértelműen megállapítható, hogy az adatigénylés személyes motivációként, mintegy retorzióként kerül alkalmazásra.

A Kúria a fent hivatkozott Pfv.IV.20.137/2013. számú határozatában kifejtette, hogy a közérdekű adat, illetve a közérdekből nyilvános adat kiadása iránti perben is érvényesülnek a Ptk. alapelvei. Joggal való visszaélésnek minősül személyes motivációval, mintegy vélt konfliktus miatti retorzióként igényelni speciális információkat, amelyeknek érdemi közérdekű adattartalmuk alig van. Az ilyen motivációjú, személyes érdek által vezérelt joggyakorlás nem felel meg az alanyi jog társadalmi rendeltetésének [Alaptörvény VI. cikk (2) bek., 28. cikk, 2011. évi CXII. tv. 3. §, 26. § (1) és (2) bek., Ptk. 5. § (1) és (2) bek.].

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Infotv.) 1. §-a értelmében e törvény célja a hatálya alá tartozó tárgykörökben az adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabályok meghatározása annak érdekében, hogy [...] a közügyek átláthatósága a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon.

Az Infotv. 31. § (2) bekezdése értelmében a megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait, [...] az adatkezelőnek kell bizonyítania.

Az Infotv. 30. § (5) bekezdése értelmében: ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé, a megtagadás alapját szűken kell értelmezni, és a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél.

A levelükben leírt esetben ez az idézett rendelkezés akként értelmezhető, hogy minden egyes benyújtott adatigénylés esetében, annak tartalmából és tárgyából, illetve az adatigénylő korábban (egy éven belül) benyújtott adatigénylései alapján egyértelműen megállapítható, megalapozottan levonható az a

¹ <https://kuria-birosag.hu/hu/elvhat/162013-szamu-polgari-elvi-hatarozat>

következtetés, hogy az adott adatigénylés benyújtásával az adatigénylő joggal való visszaélést valósít meg, amely emiatt ellentétes a törvény (Ptk.) alapvető rendelkezéseivel², és mint ilyen sérti a közérdeket és ellentétes az Infotv. céljával, rendeltetésével. Mint arra Önök is utaltak, ettől függetlenül minden egyes adatigénylést egyedileg meg kell vizsgálniuk és elemezniük a szakszerű és megalapozott megválaszolásra, illetve teljesítés/elutasítás érdekében. E feladattól azonban a jövőben sem tekinthetnek el, mivel a joggal való visszaélés fennállását minden egyes adatigénylés esetében önállóan kell vizsgálniuk és mérlegelniük az elutasításhoz fűződő közérdek (a Ptk. alapvetőbe ütköző törvénysértő joggyakorlás kiküszöbölésének) elsőbbségét. Ellenkező esetben egy meghatározott adatigénylőt a közfeladatot ellátó szervezet hosszabb-rövidebb időre megfoszthatna az alapvető joga gyakorlásának lehetőségétől, ha eleve feltételezné, hogy tartalmától, tárgyától függetlenül a tőle származó adatigénylés joggal való visszaélést valósít meg.

A másik elméleti probléma az eset megítélése során az, hogy az adatigénylőre vonatkozó személyes adatok kezelése csak nagyon szűk körben és időintervallumban lehetséges³. A „*ha törvény másként nem rendelkezik*” kitétel – elméletileg – felhatalmazást adhat egy peres eljárás során a bizonyítás érdekében végzett adatkezelésre, ám erről a bíróságnak kell rendelkeznie⁴, ugyanakkor a bizonyítási kötelezettség az Infotv. értelmében a közfeladatot ellátó szervet terheli, ez pedig adatkezelés hiányában nem lehetséges, csak akkor, ha az adott adatigénylés tartalmából, tárgyából eleve megállapítható a Ptk. alapvetőnek sérelme. A Kúriai határozat a polgári jogi alapelvekbe való ütközést abból vezette le, hogy: „*Az Avtv., illetve az Infotv. által alkotmányos, illetve az Alaptörvényben biztosított alapjogként, tehát alanyi jogként igényelhető adatmegismerésre vonatkozó igény is polgári jogi igény, amelyet az adatigénylő polgári jogi igényként, annak megtagadása esetén polgári perben érvényesíthet az adatigénylést megtagadó adatkezelővel szemben. Ezért a Ptk.-nak az alapvetői az adatigényléssel kapcsolatban keletkezett polgári jogviszonyokban is érvényesülnek és alkalmazandók.*”

Emellett a fenti ítélet egyetlen adatigénylést és annak a személyben rejlő, illetve tárgyi körülményeit tette vizsgálat tárgyává, és abból levezetve állapította meg a joggal való visszaélést és alkalmazta annak jogkövetkezményeit, nem pedig sorozatosan, tendenciózusan benyújtott adatigénylések esetére állapította meg a jogellenes joggyakorlást. E körülmény azonban alapvetően nem zárja ki a Kúriai döntéshez hasonló jogkövetkezmények bíróság által történő megállapítását, amennyiben az ott leírt motiváció és magatartás (joggal való visszaélés) bizonyíthatóvá válik. Ennek megállapítása azonban nem a Hatóság, hanem a bíróság hatáskörébe tartozó kérdés, tekintettel arra, hogy a Hatóság vizsgálati eljárása nem kontradiktórus eljárás, hanem ombudsmani típusú az adatigénylést előterjesztő személyek alapvető jogainak érvényesülését és biztosítását elősegíteni hivatott eljárásforma.

A Hatóság az ügy megnyugtató rendezése érdekében mindenképp előtérbe ajánlja, hogy az adatigénylő levelükben ismertetett reakcióját, magatartását kiváltó helyzetet – amennyiben ez jogszerűen lehetséges – szüntessék meg, vagy egyéb módon teremtsenek olyan helyzetet, amely minden érintett fél számára megoldást jelent és megszünteti a tömeges és öncélú adatigénylések benyújtását kiváltó vélt vagy valós konfliktust, amely erre – az egyébként joggal vitatható – joggyakorlási/érdekérvényesítési módra sarkallja az ügyfelüket.

A másik jogszerű megoldás lehet az is, ha a beérkezett adatigénylések által átfogott tevékenységi/feladatellátási területen olyan munkaszervezési, információtechnológiai változtatásokat hajtanak végre, amelyek az adatigényléssel érintett közfeladatok ellátására vonatkozó információk gyors, hatékony és költségkímélő teljesítését teszik lehetővé, illetve felkészítik a nyilvántartási rendszereiket arra, hogy az internetes oldalukon, proaktív módon, elektronikus közzététel útján teljesítsék az adatigényléseket (Infotv. 30. § (2) bekezdése: „*ha a kért adatot korábban már elektronikus*

² 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 1:3. § [A jóhiszeműség és tisztesség elve]

(1) A jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően kötelesek eljárni.

1:5. § [A joggal való visszaélés tilalma]

(1) A törvény tiltja a joggal való visszaélést.

[...]

³ Infotv.28. § (2) bekezdése: *Ha törvény másként nem rendelkezik, az adatigénylő személyes adatai csak annyiban kezelhetők, amennyiben az az igény teljesítéséhez, az igénynek a 29. § (1a) bekezdésében meghatározott szempont alapján való vizsgálatához, illetve az igény teljesítéséért megállapított költségtérítés megfizetéséhez szükséges. A 29. § (1a) bekezdésében meghatározott idő elteltét, illetve a költségek megfizetését követően az igénylő személyes adatait haladéktalanul törölni kell.*

⁴ lásd. a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) XVII-XVIII. fejezetei

formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is”, illetve Infotv. 37. § (3) bekezdés, valamint (6)-(8) bekezdések alapján különös közzétételi listát alkotnak, illetve módosítják a már meglévőt).

Bízom benne, hogy jelen állásfoglalással segíthetem a társaságot az információszabadsággal összefüggő és hosszú távra szóló, megalapozott, felelős és jogszerű döntés meghozatalában.

Budapest, 2020. április „ „

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár